

**BESLISSING D.D. 12 FEBRUARI 2010 INZAKE EEN ONDERZOEK TEN LASTE
VAN KREDIETINSTELLING X**

De Sanctiecommissie van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (hierna "de Sanctiecommissie"),

Gelet op de artikelen 70 tot 72 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (hierna "de wet van 2 augustus 2002");

Gelet op de artikelen 4, 8, en 22 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (hierna "de wet van 11 januari 1993");

Gelet op de beslissing van het directiecomité van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (hierna "de CBFA") van 23 januari 2007, overgemaakt bij brief op 29 januari 2007, om de secretaris-generaal overeenkomstig artikel 70 van de wet van 2 augustus 2002 te gelasten om in zijn hoedanigheid van auditeur een onderzoek te voeren, ten laste en ten gunste, van KREDIETINSTELLING X;

Gelet op het verslag van de auditeur van 30 april 2009 (dossier [...]), dat met een brief van dezelfde dag werd overgemaakt aan de Sanctiecommissie;

Gelet op de brief van de auditeur van 30 april 2009 aan KREDIETINSTELLING X, waarbij de auditeur KREDIETINSTELLING X heeft ingelicht over het feit dat hij op die dag zijn bevindingen heeft overgemaakt aan de Sanctiecommissie van de CBFA en heeft uitgenodigd om op de zetel van de CBFA inzage te nemen van het dossier dat werd samengesteld in het kader van zijn onderzoek;

Gelet op de memorie van verweer van KREDIETINSTELLING X, die bij brief van 14 september 2009 werd overgemaakt aan de Voorzitter van de Sanctiecommissie;

Gelet op het feit dat de Sanctiecommissie de vertegenwoordigers van KREDIETINSTELLING X, [...], en haar raadsman, [...], op 21 september 2009 heeft gehoord.

I. Feiten

1. Overwegende dat de feiten in deze zaak als volgt kunnen worden omschreven:

De feiten betreffen verrichtingen die tijdens de periode van 27 februari 2004 tot 30 juni 2005 werden uitgevoerd op bij KREDIETINSTELLING X aangehouden rekeningen op naam van A en B.

2. A was titularis van twee rekeningen bij KREDIETINSTELLING X, de zichtrekening [...] (geopend op 27 februari 2004 en afgesloten op 14 augustus 2006) en de spaarrekening [...] (geopend op 20 oktober 2005 en afgesloten op 4 augustus 2006).

A werd bij de opening van de zichtrekening door KREDIETINSTELLING X geïdentificeerd op basis van zijn bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister. Hij werd geïdentificeerd als een ongehuwde 33-jarige student, zonder indicatie van enige professionele activiteit. Uit de stukken blijkt geen wijziging van zijn hoedanigheid van student sinds de opening van de zichtrekening. De voormelde zichtrekening en spaarrekening werden beiden bestemd voor privaat gebruik.

3. Van maart 2004 tot en met april 2005 (met uitzondering evenwel van juni en juli 2004) grepen maandelijks belangrijke financiële verrichtingen plaats op de zichtrekening van A. Het grootste deel hiervan had een individuele omvang schommelend tussen 4.000,00 en 10.000,00 EUR; enkele verrichtingen overschreden 10.000,00 EUR.

Op geregelde tijdstippen haalde A grote bedragen cash geld af, in voorkomend geval gespreid over enkele dagen. Deze afnames in speciën gebeurden voornamelijk aan het loket van diverse kantoren in [...]. De inkomende geldsommen betroffen hoofdzakelijk inkomende internationale overschrijvingen in EUR en USD die elk afzonderlijk meestal méér dan 15.000,00 EUR bedroegen. Bij de uitgaande bedragen ging het voornamelijk om betalingen via [...], overschrijvingen naar het buitenland, afnames in speciën en betalingen [...].

Het bovenstaande leidde tot aanzienlijke globale maandelijkse inkomende en uitgaande geldstromen op de rekening (met maxima van respectievelijk 107.742,69 EUR in januari 2005 en 93.901,41 EUR in november 2004).

Voor de periode april 2004 tot december 2004 betreft het de volgende bedragen (per maand wordt telkens aangegeven hoeveel de globale inkomende en uitgaande geldstroom op de rekening bedroeg):

- April 2004 : IN: 36.480,65 EUR ; OUT: 24.114,01 EUR
- Mei 2004 : IN: 24.751,60 EUR ; OUT: 33.535,62 EUR
- Juni 2004 : OUT: 8.160,42 EUR
- Augustus 2004 : IN: 26.710,12 EUR ; OUT: 6.380,47 EUR
- September 2004 : IN: 20.107,00 EUR ; OUT: 32.843,92 EUR
- Oktober 2004 : IN: 26.982,00 EUR ; OUT: 16.903,72 EUR
- November 2004 : IN: 97.620,93 EUR ; OUT: 93.901,41 EUR
- December 2004 : IN: 82.112,19 EUR ; OUT: 84.708,98 EUR.

4. De spaarrekening van A werd geopend op 20 oktober 2005 en afgesloten op 4 augustus 2006. Gedurende deze periode werd nauwelijks gebruik gemaakt van deze rekening.
5. B was titularis van één rekening bij KREDIETINSTELLING X, met name zichtrekening [...]. Deze rekening werd geopend op 12 maart 2001 en afgesloten op 30 juni 2005. De rekening werd bestemd voor privaat gebruik.

Bij de opening van de rekening werd B geïdentificeerd aan de hand van zijn bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister waarvan een kopie werd genomen. Hieruit bleek dat hij op dat ogenblik 29 jaar oud was en gehuwd. Uit zijn bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister bleek verder dat hij geen beroep uitoefende. KREDIETINSTELLING X beschikte over geen andere informatie aangaande het profiel en (al dan niet professionele) activiteiten van B. B was gehuwd met [...], geboren op [...]. Uit de stukken blijkt geen wijziging van zijn hoedanigheid sinds de opening van zijn zichtrekening.

6. Tot 2004 greep weinig relevante financiële activiteit plaats via de zichtrekening van B.

In april 2005 werden verrichtingen met een significante omvang geregistreerd. Gespreid over twee verrichtingen, kwam 98.707,47 EUR binnen op de rekening, waarvan 62.416,92 EUR werd aangewend. Zo werd op 13 april 26.000,00 EUR overgeschreven naar A (klant bij KREDIETINSTELLING X, zichtrekening [...]) onder vermelding "money from [...]" en 21.210,00 EUR betaald aan [...]. In twee schijven werd 12.000,00 EUR in speciën afgehaald en er vond een internationale overschrijving van 2.500,00 EUR plaats.

Het overblijvende saldo op de rekening werd in mei en juni 2005 besteed. Veelal ging het om transacties van geringe omvang. Noemenswaardige verrichtingen betreffen een overschrijving d.d. 18 mei 2005 van 13.000,00 EUR aan [...] en een overschrijving d.d. 22 juni 2005 van 5.697,35 EUR aan A onder vermelding "return the money". De zichtrekening werd meteen na deze transacties afgesloten op 30 juni 2005.

7. KREDIETINSTELLING X heeft geen schriftelijk verslag opgesteld over de verrichtingen op de rekeningen van A en B.

II. Verloop van de procedure

8. Overwegende dat het verloop van de procedure als volgt kan worden samengevat :

Op 23 januari 2007, bekendgemaakt op 29 januari 2007, heeft het Directiecomité van de CBFA de secretaris-generaal, in zijn hoedanigheid van auditeur, overeenkomstig artikel 70, § 1, van de wet van 2 augustus 2002, gelast met het onderzoek ten laste en ten gunste van feiten die naar zijn oordeel "*ernstige aanwijzingen vormen van het bestaan van een praktijk die in hoofde van KREDIETINSTELLING X aanleiding kan geven tot een administratieve sanctie in de zin van artikel 22 van de wet van 11 januari 1993*".

Wat betreft het bestaan van de ernstige aanwijzingen waarvan sprake, heeft het Directiecomité zijn beslissing gesteund op de brief van 25 oktober 2006 die door het [openbaar ministerie] werd overgemaakt in het kader van een gerechtelijk onderzoek tegen - onder meer - A en B wegens [...]. Het [openbaar ministerie] was tot de vaststelling gekomen dat, ofschoon de bankrekeningen van de betrokken personen een omvangrijke cashflow vertoonden, KREDIETINSTELLING X geen verdachte geldtransacties had gemeld aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking (hierna "CFI").

In het kader van zijn onderzoek heeft de auditeur de volgende onderzoeksdaden gesteld.

Per brief van 14 februari 2007 heeft de auditeur KREDIETINSTELLING X gevraagd om, met toepassing van artikel 46 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het

toezicht op de kredietinstellingen, bepaalde documenten en inlichtingen te bezorgen aangaande de bij haar aangehouden rekeningen op naam van A en B.

Bij schrijven van 9 maart 2007 gaf KREDIETINSTELLING X via haar raadsman gevolg aan dit verzoek.

Per brief van 11 juli 2007 heeft de auditeur twee nota's aan de bank overgemaakt die de tot dan toe van haar ontvangen informatie synthetiseerden en een beschrijving bevatten van de gevolgde methodologie bij de analyse van de rekeningen van A en B. In diezelfde brief stelde de auditeur eveneens, met toepassing van artikel 46 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, enkele bijkomende vragen. Een kopie van deze brief werd aan de raadsman van KREDIETINSTELLING X bezorgd.

Bij schrijven van 10 september 2007 beantwoordde de raadsman van KREDIETINSTELLING X de door de auditeur gestelde vragen.

Per brief van 27 september 2007 bracht de auditeur de raadsman op de hoogte van enkele reacties op laatstgenoemde brief. Een kopie van deze brief werd overgemaakt aan KREDIETINSTELLING X.

KREDIETINSTELLING X heeft niet gereageerd op deze brief.

Bij schrijven van 18 juli 2008 heeft de auditeur met toepassing van artikel 71, § 1, van de wet van 2 augustus 2002 KREDIETINSTELLING X en haar raadsman op de hoogte gebracht van zijn voorlopige bevindingen en de bank opgeroepen haar bemerkingen hierbij mee te delen. Per brief van 26 augustus 2008 heeft de raadsman laten weten dat de bank in deze stand van de procedure nog geen bemerkingen wenste te formuleren.

De auditeur heeft met een brief van 30 april 2009 zijn verslag overgemaakt aan de Sanctiecommissie.

Op dezelfde dag heeft de auditeur KREDIETINSTELLING X ingelicht, overeenkomstig artikel 71, § 2, eerste lid, van de wet van 2 augustus 2002, over de neerlegging van zijn bevindingen.

De Voorzitter van de Sanctiecommissie heeft met een brief van 18 mei 2009 KREDIETINSTELLING X meegedeeld dat zij op 30 juni 2009 zou worden gehoord.

Met een brief van 11 juni 2009 heeft de Voorzitter van de Sanctiecommissie meegedeeld dat de hoorzitting, op verzoek van KREDIETINSTELLING X, werd uitgesteld naar 21 september 2009.

De raadsman van KREDIETINSTELLING X heeft bij brief van 14 september 2009 een memorie van verweer overgemaakt aan de Voorzitter van de Sanctiecommissie.

De vertegenwoordigers van KREDIETINSTELLING X, [...], en haar raadsman, [...], werden gehoord door de Sanctiecommissie op 21 september 2009.

Er werd geen aanvullende memorie van verweer ingediend na de hoorzitting.

III. Ten gronde

9. Overwegende dat, in het licht van de feiten uiteengezet onder punt I, de vraag rijst of KREDIETINSTELLING X inbreuken heeft gepleegd op de wet van 11 januari 1993 die, overeenkomstig artikel 22 van dezelfde wet, kunnen worden gesanctioneerd.

Overwegende dat krachtens artikel 22 van de wet van 11 januari 1993 de bevoegde toezichthoudende overheid, in casu de CBFA, een administratieve geldboete kan opleggen bij niet-naleving van de bepalingen van de artikelen 4 tot 19 van deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten.

Afdeling I : Onderzoek van mogelijke inbreuken op artikel 4 van de wet van 11 januari 1993

10. Artikel 4 van de wet van 11 januari 1993 verplicht de kredietinstellingen om over te gaan tot de identificatie van hun cliënten.
11. Volgens de bevindingen van de auditeur heeft KREDIETINSTELLING X A en B ten tijde van de opening van hun zichtrekeningen geïdentificeerd op basis van hun bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister en heeft de bank aldus de identificatieplicht van artikel 4 nageleefd.
12. A en B werden gewone cliënten van KREDIETINSTELLING X op het ogenblik dat zij een zichtrekening openden, respectievelijk op 12 maart 2001 en 27 februari 2004.

Uit de door KREDIETINSTELLING X overgemaakte openingsdocumenten betreffende de betrokken rekeningen, blijkt dat de bank haar identificatieverplichting heeft nageleefd door beide titularissen ten tijde van de opening van hun rekeningen te identificeren aan de hand van hun bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister.

Overwegende dat de sanctiecommissie op basis van het voorgaande tot het besluit komt dat KREDIETINSTELLING X de identificatieplicht van artikel 4 van de wet van 11 januari 1993 heeft nageleefd.

Afdeling II : Onderzoek van mogelijke inbreuken op artikel 8 van de wet van 11 januari 1993

13. Artikel 8 van de wet van 11 januari 1993 legt aan de kredietinstellingen een waakzaamheidsplicht op.

Artikel 8 werd gewijzigd door de wet van 12 januari 2004. De te beoordelen relevante financiële verrichtingen vingen, wat de verrichtingen op de zichtrekening van A betreft, aan kort na de wetwijziging, maar voor het verstrijken van de overgangsperiode zoals voorzien in het Reglement van de CBFA. De belangrijke verrichtingen van B (in april 2005) gebeurden na de wetwijziging maar voor de voornoemde overgangsperiode was afgelopen.

Om die reden heeft de auditeur de toepassing van de waakzaamheidsplicht door KREDIETINSTELLING X beoordeeld aan de hand van de regels zoals deze golden vóór de wetwijziging in 2004 en de inwerkingtreding van de bijhorende bepalingen van het Reglement van de CBFA.

Overwegende dat de Sanctiecommissie van oordeel is dat de waakzaamheidsplicht inzake het geheel der geviseerde verrichtingen dient te worden beoordeeld aan de hand van de regels zoals deze golden vóór de wetswijziging in 2004 om volgende reden. De wet van 12 januari 2004 werd weliswaar van kracht op 2 februari 2004, maar de gewijzigde waakzaamheidsplicht werd nader geconcretiseerd door een Reglement van de CBFA dat op 2 december 2004 in werking trad, maar een overgangperiode voorzag tot december 2005/december 2006 wat betreft de concrete uitwerking van de aangescherpte verplichting inzake waakzaamheid.

Artikel 8 van de wet van 11 januari 1993 luidde vóór de wetswijziging in 2004 als volgt :

"De [kredietinstellingen] stellen een schriftelijk verslag op over elke verrichting die, inzonderheid door haar natuur of door haar ongebruikelijk karakter ten aanzien van de activiteiten van de cliënt, zou kunnen verband houden met het witwassen van geld; dit verslag wordt voor bewaring gedurende [ten minste vijf jaar] toegestuurd aan de personen [die binnen de kredietinstelling verantwoordelijk zijn voor de toepassing van deze wet].

Na advies van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen en de Cel voor financiële informatieverwerking, kan de Koning een lijst opstellen van verrichtingen inzake deviezen die specifiek geacht worden verband te houden met het witwassen van geld en waarover de [kredietinstellingen] een schriftelijk verslag moeten opstellen dat [wordt toegestuurd] aan de personen [die binnen de kredietinstelling verantwoordelijk zijn voor de toepassing van deze wet]."

De kredietinstellingen, waaronder KREDIETINSTELLING X waren er bijgevolg vóór de wijziging in 2004 krachtens artikel 8 van de wet van 11 januari 1993 toe gehouden "een schriftelijk verslag op te stellen over elke verrichting die, inzonderheid door haar natuur of door haar ongebruikelijk karakter ten aanzien van de activiteiten van de cliënt, zou kunnen verband houden met het witwassen van geld".

14. Volgens de auditeur heeft het onderzoek aangetoond dat er geen bewijzen bestaan dat KREDIETINSTELLING X de volgende verrichtingen op de zichtrekeningen van A en B met de nodige aandacht heeft onderzocht. In zijn verslag wordt gesteld:

" - ten aanzien van de verrichtingen op de zichtrekening van A

Reeds vanaf eind maart 2004, amper een maand na de opening van de rekening, waren verscheidene elementen voorhanden die wezen op potentieel ongebruikelijke verrichtingen:

Ofschoon A bij de opening van zijn zichtrekening als student geïdentificeerd werd, liep de individuele omvang van de verrichtingen vaak hoog op.

Van maart 2004 tot en met april 2005 (met uitzondering evenwel van juni en juli 2004) grepen maandelijks belangrijke financiële verrichtingen plaats. Het grootste deel hiervan had een individuele omvang schommelend tussen 4.000,00 en 10.000,00 EUR; enkele verrichtingen overschreden evenwel de drempel van 10.000,00 EUR.

Op geregelde tijdstippen haalde A grote bedragen cash geld af, in voorkomend geval gespreid over enkele dagen. Deze afnames in speciën gebeurden voornamelijk aan het loket van diverse kantoren in [...].

De zichtrekening werd hoofdzakelijk gespijsd via grote inkomende internationale betalingen (in EUR en USD), die elk afzonderlijk meestal méér dan 15.000,00 EUR bedroegen.

- ten aanzien van de verrichtingen op de zichtrekening van B

In april 2005 werden op de zichtrekening van B verscheidene verrichtingen geregistreerd die een prima facie ongebruikelijk karakter vertoonden:

- Daar waar voordien nauwelijks noemenswaardige financiële activiteit via deze zichtrekening plaatsgreep, werden in april 2005 verrichtingen met een significante omvang geregistreerd.*

Zo kwam, gespreid over twee verrichtingen, 98.707,47 EUR binnen op de rekening, waarvan 62.416,92 EUR werd aangewend.

Gelet op het feit dat B bij KREDIETINSTELLING X geregistreerd was als een cliënt zonder beroep, liggen financiële verrichtingen met een dergelijke omvang allerminst in de lijn der verwachtingen.

- Niet alleen de omvang van de verrichtingen in april 2005 was bijzonder, maar ook de aard ervan.*

Vóór april 2005 betroffen de verrichtingen op de zichtrekening van B voornamelijk betalingen [...], kleine overschrijvingen en afnames in speciën. In april 2005 ontving laatstgenoemde voor het eerst twee internationale betalingen die van een volstrekt andere grootteorde waren dan alle verrichtingen op de rekening voordien."

De auditeur stelt dan ook dat er geen schriftelijke verslagen zoals bedoeld in artikel 8 van de wet van 11 januari 1993 werden opgesteld.

De auditeur is van oordeel dat door geen schriftelijk verslag op te stellen over het potentieel ongebruikelijk karakter van de significante transacties die, wat A betreft, vanaf eind maart 2004 en, wat B betreft, in april 2005, plaatsgrepen, KREDIETINSTELLING X de op haar rustende waakzaamheidsplicht in het kader van de preventie en bestrijding van het witwassen van geld heeft miskend, zoals die vóór de wetwijziging in 2004 vervat was in artikel 8 van de wet van 11 januari 1993.

15. De raadsman van KREDIETINSTELLING X stelt in de memorie van verweer dat de bank niet tekort is geschoten in de verplichtingen die haar worden opgelegd door de wet van 11 januari 1993, en in het bijzonder niet is tekort geschoten in de verplichting tot waakzaamheid.

Wat de toepasselijke wetgeving betreft, en gelet op het feit dat de beoordeling dient te gebeuren overeenkomstig de oorspronkelijke regels, die golden voor de wijziging ervan in 2004 en voor de inwerkingtreding van de bijhorende bepalingen van het Reglement van de CBFA van 27 juli 2004, betekent dit concreet, volgens hem, dat moet worden nagegaan of KREDIETINSTELLING X het eerstelijnstoezicht door haar aangestelden, zoals dat gold onder de oorspronkelijke wetgeving, wel afdoende heeft georganiseerd. Hij wijst er op dat de concrete invulling van de plicht tot waakzaamheid nader wordt toegelicht in het Reglement van de CBFA van 27 juli 2004, dat voortaan twee vormen van toezicht organiseert : het eerstelijnstoezicht en het tweedelijnstoezicht.

De raadsman meent vooreerst dat de auditeur van dit uitgangspunt zou zijn afgeweken omdat laatstgenoemde bij de bespreking van de subjectieve schuld opmerkt dat een kredietinstelling als KREDIETINSTELLING X er moet voor zorgen te beschikken over systemen die haar toelaten om het prima facie (on)gebruikelijk karakter van verrichtingen te toetsen, dit teneinde eventuele tekortkomingen van de loketbediende of commercieel verantwoordelijke op te vangen (memorie van verweer, p. 6). Hiertegen merkt de raadsman op dat de verplichting tot invoeren van een dergelijk tweedelijns toezicht door "systemen" ter controle van het eerstelijns toezicht ten tijde van de onderzochte feiten nog niet in werking was getreden.

Wat de inhoud en de plicht tot waakzaamheid betreft, stelt KREDIETINSTELLING X (via de memorie van verweer van haar raadsman) dat de plicht tot waakzaamheid door de Sanctiecommissie moet worden beoordeeld in hoofde van KREDIETINSTELLING X. Met andere woorden, de vraag is niet of de bij de onderzochte verrichtingen betrokken aangestelden van KREDIETINSTELLING X voldoende waakzaam zijn geweest, maar wel of KREDIETINSTELLING X er alles aan gedaan heeft wat van KREDIETINSTELLING X verwacht mag worden opdat die aangestelden voldoende waakzaam zouden zijn geweest.

Concreet houdt dit, volgens de bank, in :

1° dat aan de aangestelden duidelijke richtlijnen worden gegeven m.b.t. de naleving van de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de wet van 11 januari 1993, en meer bepaald m.b.t. de plicht tot waakzaamheid;

2° dat de aangestelden behoorlijk worden opgeleid met betrekking tot deze richtlijnen;

3° dat behoorlijk toezicht wordt gehouden op de naleving van de richtlijnen.

KREDIETINSTELLING X stelt dat het onderzoek van de Auditeur zich enkel heeft toegespitst op het eerste punt en dat geen informatie werd opgevraagd over de voormelde punten 2 en 3. In de memorie van verweer gaat de raadsman van KREDIETINSTELLING X nader in op de drie punten, waarbij ook bijkomende stukken worden overgelegd. KREDIETINSTELLING X wijst er in dit verband nog op dat de plicht tot waakzaamheid een middelenverbintenis uitmaakt.

KREDIETINSTELLING X meent dat zij aan elk van de drie voormelde punten heeft voldaan.

Er wordt gesteld dat de richtlijnen van KREDIETINSTELLING X adequaat en aangepast waren om de feiten die door de Auditeur als een inbreuk op de plicht tot waakzaamheid worden beschouwd, te voorkomen. KREDIETINSTELLING X kan enkel vaststellen dat deze richtlijnen, die adequaat en behoorlijk waren, er de betrokken werknemers niet toe gebracht hebben betreffende de verrichtingen op de rekeningen van A en B een melding te doen.

Wat het tweede punt betreft, stelt KREDIETINSTELLING X dat zij zeer aanzienlijke inspanningen heeft geleverd op het vlak van de opleiding van zijn aangestelden m.b.t. de richtlijnen ter zake de wet van 11 januari 1993. De bank wijst er hierbij op dat na een intern auditrapport van [...] de vormingsprogramma's nog werden opgedreven.

De bestaande sensibiliserings- en vormingsinspanningen werden na een Auditrapport van [...] (het eerste follow-up rapport na het auditrapport van [...]) nogmaals verhoogd.

Wat het toezicht op de naleving van de richtlijnen waaronder de plicht tot waakzaamheid betreft, wordt gewezen - specifiek met betrekking tot de verrichtingen op de zichtrekeningen van A en B - op twee audits in het kantoor [...] respectievelijk in [...] en [...]. Eén van de verrichtingen waarover nadere informatie werd gevraagd is de verrichting op 3 maart 2005 op de zichtrekening van A ten bedrage van 26.944,47 USD. Uit de schriftelijke neerslag van deze controle blijkt dat de auditor, na verdere bekomen informatie, van oordeel was dat er geen melding aan de [...] van KREDIETINSTELLING X diende te gebeuren.

KREDIETINSTELLING X trekt hieruit de conclusie dat uit het bovenstaande blijkt dat zij wel degelijk controle heeft uitgeoefend op de naleving van de richtlijnen inzake ongebruikelijke verrichtingen. Zij meent dan ook dat haar geen verwijt kan worden gemaakt op het vlak van het toezicht op de naleving van de richtlijnen.

Met betrekking tot de verrichtingen op de rekeningen van A

16. A werd bij de opening van de zichtrekening op basis van zijn bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister geïdentificeerd als een ongehuwde 33-jarige student, zonder indicatie van enige professionele activiteit. Uit de stukken blijkt geen wijziging van zijn hoedanigheid van student sinds de opening van deze zichtrekening. Zowel de zicht- als de spaarrekening werden bestemd voor privaat gebruik. KREDIETINSTELLING X beschikte over geen andere informatie aangaande het profiel en de (professionele) activiteiten van A.

Wat betreft de waakzaamheidsplicht zoals vervat in artikel 8 van de wet van 11 januari 1993, werd vastgesteld met betrekking tot de zichtrekening [...] van A dat er vrijwel onmiddellijk na de opening op 27 februari 2004, belangrijke inkomende en uitgaande geldstromen gebeurden op deze rekening. Eind maart 2004 werden twee internationale betalingen van elk ongeveer 8.000,00 EUR ontvangen en verrichtte A zelf twee overschrijvingen ten bedrage van respectievelijk 5.379,20 EUR en 2.516,00 EUR.

Voornoemde verrichtingen op de zichtrekening van A vertoonden reeds een ongebruikelijk karakter in de zin van artikel 8 van de wet van 11 januari 1993.

Het ging om belangrijke verrichtingen in hoofde van een persoon die bij de opening van de rekening geregistreerd stond als student en die zijn rekening voor een privaat gebruik had bestemd. Het is ongebruikelijk dat er meteen belangrijk geldverkeer plaatsgrijpt via de rekening van een student waarvan enige indicatie van een (professionele) activiteit ontbreekt. Dit had KREDIETINSTELLING X ertoe moeten brengen om deze rekening met de nodige aandacht te onderzoeken.

Ook vele verrichtingen in de maanden nadien vertoonden een ongebruikelijk karakter. De individuele omvang van de financiële verrichtingen op de zichtrekening liep vaak heel hoog op. De meerderheid van de belangrijke verrichtingen had een individuele omvang tussen 4.000,00 EUR en 10.000,00 EUR, doch af en toe werden verrichtingen met een grotere omvang geregistreerd. De grootste verrichting gebeurde op 29 maart 2005 en betrof een [...] ter waarde van 39.067,30 EUR.

De frequent voorkomende individuele verrichtingen met een significante omvang hadden in de periode van maart 2004 tot en met april 2005, met uitzondering van juni en juli 2004, aanzienlijke globale maandelijkse inkomende en uitgaande geldstromen op de zichtrekening tot gevolg.

Daarnaast werden op geregelde tijdstippen grote bedragen cash geld afgehaald, in voorkomend geval gespreid over enkele dagen. Zo werd bijvoorbeeld in april 2005 in zes dagen tijd 23.000,00 EUR afgehaald, waarvan 16.000,00 EUR in drie opeenvolgende dagen. A ontving regelmatig grote geldsommen vanuit het buitenland. Het merendeel van deze inkomende bedragen had een individuele omvang van meer dan 15.000,00 EUR. Het hoogste bedrag aan inkomende betalingen vond plaats in maart 2005. Gespreid over vier transacties bedroeg de globale maandelijkse omvang die maand 103.275,09 EUR.

De bovenstaande verrichtingen strookten niet met het door KREDIETINSTELLING X gekende profiel van A.

KREDIETINSTELLING X had, overeenkomstig artikel 8 van de wet van 11 januari 1993, moeten overgaan tot een onderzoek van de verrichtingen die vanuit of naar de rekening van A gerealiseerd werden. Dit onderzoek had het voorwerp moeten uitmaken van een schriftelijk verslag. Uit de vaststellingen blijkt dat KREDIETINSTELLING X de bovenvermelde verrichtingen op de zichtrekening van A niet met de nodige aandacht heeft onderzocht en geen schriftelijk verslag heeft opgesteld.

Overwegende dat door geen schriftelijk verslag op te stellen over het ongebruikelijk karakter van de verrichtingen op de zichtrekening van A, KREDIETINSTELLING X de op haar rustende waakzaamheidsplicht in het kader van de preventie en bestrijding van het witwassen van geld heeft miskend, zoals die vóór de wetswijziging in 2004 vervat was in artikel 8 van de wet van 11 januari 1993.

Wat betreft de waakzaamheidsplicht zoals vervat in artikel 8 van de wet van 11 januari 1993, werd vastgesteld met betrekking tot de spaarrekening [...] van A dat van deze rekening nauwelijks gebruik werd gemaakt.

Met betrekking tot de verrichtingen op de zichtrekening van B

17. B werd op 20 maart 2001 titularis van een zichtrekening bij KREDIETINSTELLING X. Uit zijn bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister bleek dat hij 29 jaar oud was en geen beroep uitoefende. Zijn verblijf in België was beperkt tot de duur van de studies van [...]. Bij de verwerking van de verlengingen van zijn inschrijving in het vreemdelingenregister nam KREDIETINSTELLING X telkens een kopie van het bewijs van inschrijving. Bij de rubriek “*beroep*” bleef “*zonder*” vermeld. Uit het onderzoek is niet gebleken dat KREDIETINSTELLING X over andere informatie aangaande het profiel en de (professionele) activiteiten van B beschikte.

Wat betreft de waakzaamheidsplicht zoals vervat in artikel 8 van de wet van 11 januari 1993, werd vastgesteld met betrekking tot de zichtrekening [...] van B dat er tot 2004 nauwelijks belangrijke financiële activiteit plaatsvond op de rekening.

De verrichtingen tijdens de maand april 2005 weken evenwel af van het tot dan toe geregistreerde verloop van de rekening en waren niet in overeenstemming met de door KREDIETINSTELLING X gekende hoedanigheid en activiteit van de cliënt.

Vooreerst ging het om verrichtingen met een grote omvang. De inkomende geldstromen betroffen hoofdzakelijk twee "vergoedingen" respectievelijk ten bedrage van 55.771,76 EUR (d.d. 11 april 2005) en 42.135,71 EUR (d.d. 27 april 2005). De uitgaande geldstromen betroffen voornamelijk een overschrijving van 26.000,00 EUR aan A onder vermelding [...] (d.d. 13 april 2005), een overschrijving van 21.210,00 EUR aan [...] (d.d. 13 april 2005), een buitenlandse overschrijving van 2.500,00 EUR (d.d. 13 april 2005) en tot slot, twee afnames in speciën van elk 6.000,00 EUR (d.d. 13 en 19 april 2005).

Globaal gezien, kwam in april 2005 98.707,47 EUR binnen op de rekening en ging 62.416,92 EUR terug buiten. Op het einde van deze maand stond 43.341,69 EUR op de zichtrekening van B, het hoogste maandelijks eindsaldo sinds de opening.

De omvang van de verrichtingen in april 2005 week duidelijk af van het tot dan toe geregistreerde verloop van de betrokken zichtrekening en was niet verenigbaar met het door KREDIETINSTELLING X gekende profiel van B, zijnde een cliënt zonder enige gekende (professionele) activiteit.

Naast de omvang van de verrichtingen, week ook de aard van de verrichtingen af van de voorheen op de rekening geregistreerde verrichtingen.

Vóór april 2005, betroffen de verrichtingen op de zichtrekening van B voornamelijk betalingen [...], kleine overschrijvingen en afnames in speciën. In april 2005 ontving B voor het eerst twee inkomende internationale betalingen.

Om bovenstaande redenen vertoonden de verrichtingen van B in april 2005 bijgevolg een ongebruikelijk karakter in de zin van artikel 8 van de wet van 11 januari 1993.

KREDIETINSTELLING X had, overeenkomstig artikel 8 van de wet van 11 januari 1993, moeten overgaan tot een onderzoek van de verrichtingen die vanuit of naar de rekening van B gerealiseerd werden. Dit onderzoek had het voorwerp moeten uitmaken van een schriftelijk verslag. Uit de vaststellingen blijkt dat KREDIETINSTELLING X de bovenvermelde verrichtingen op de zichtrekening van B niet met de nodige aandacht heeft onderzocht en geen schriftelijk verslag heeft opgesteld.

Overwegende dat door geen schriftelijk verslag op te stellen over het ongebruikelijk karakter van de verrichtingen op de zichtrekening van B, KREDIETINSTELLING X de op haar rustende waakzaamheidsplicht in het kader van de preventie en bestrijding van het witwassen van geld heeft miskend, zoals die vóór de wetwijziging in 2004 vervat was in artikel 8 van de wet van 11 januari 1993.

18. KREDIETINSTELLING X voert aan dat de organisatie van een tweedelijnstoezicht overeenkomstig het Reglement van de CBFA slechts vereist was na afloop van de overgangperiode eind 2006.

Het kan niet kan ontkend worden dat de organisatie van een tweedelijnstoezicht in de zin van het Reglement van de CBFA, wellicht gemakkelijker de aandacht van KREDIETINSTELLING X op het ongebruikelijk karakter van verrichtingen had kunnen vestigen. Evenwel dient gesteld te worden dat de betrokken verrichtingen op de rekeningen van A en B geen bijzondere kenmerken vertoonden die hun detectie bij een eerstelijnstoezicht in de weg stonden. Het ging vaak om grote binnenkomende cross-border transfers en uitgaande overschrijvingen en er werd soms op enkele dagen tijd een aanzienlijke som cash geld afgehaald.

De bemerking van KREDIETINSTELLING X geeft de indruk dat de bank van oordeel is dat voor 2004 enkel een eerstelijnstoezicht diende uitgebouwd te worden. Dit is niet correct vermits artikel 8 van de wet van 11 januari 1993 geen onderscheid maakt tussen een eerstelijns en tweedelijns toezicht. De terminologie eerstelijns en tweedelijns toezicht werd overigens pas gebruikt in het Reglement van de CBFA, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 8 oktober 2004.

19. KREDIETINSTELLING X stelt dat moet aangetoond worden wat de bank had moeten doen en niet heeft gedaan om te besluiten tot een tekortkoming in haar hoofde. Concreet betekent dit volgens haar, dat moet worden nagegaan of KREDIETINSTELLING X het eerstelijns toezicht door haar aangestelden afdoende heeft georganiseerd, bestaande uit het geven van duidelijke richtlijnen, het behoorlijk opleiden van de aangestelden en het behoorlijk toezicht uitoefenen op de naleving van deze richtlijnen.

Overwegende dat de beoordeling door de Sanctiecommissie tot doel heeft om na te gaan of KREDIETINSTELLING X conform de wet van 11 januari 1993 heeft gehandeld bij de opening van de rekeningen van A en B en ten tijde van de verrichtingen die gedurende de in de saisine afgebakende periode op deze rekeningen geregistreerd werden.

Deze beoordeling heeft tot doel om na te gaan of KREDIETINSTELLING X de betrokken personen heeft geïdentificeerd en of zij de verrichtingen op de rekeningen bij KREDIETINSTELLING X van A en B met de nodige aandacht heeft onderzocht. De beoordeling heeft bijgevolg niet tot doel om op algemene wijze te evalueren hoe KREDIETINSTELLING X de wet van 11 januari 1993 heeft toegepast.

Krachtens artikel 22 van de wet van 11 januari 1993 kan de bevoegde toezichhoudende overheid een administratieve geldboete opleggen bij niet-naleving van de bepalingen van de artikelen 4 tot 19 van deze wet of de ter uitvoering ervan genomen besluiten.

Artikel 8, eerste lid, van de wet van 11 januari 1993 luidde vóór de wetwijziging in 2004 als volgt :

"De [kredietinstellingen] stellen een schriftelijk verslag op over elke verrichting die, inzonderheid door haar natuur of door haar ongebruikelijk karakter ten aanzien van de activiteiten van de cliënt, zou kunnen verband houden met het witwassen van geld; dit verslag wordt voor bewaring gedurende [ten minste vijf jaar] toegestuurd aan de personen [die binnen de kredietinstelling verantwoordelijk zijn voor de toepassing van deze wet].

De verrichtingen van A en B waren van die aard dat zij door hun natuur en door hun ongebruikelijk karakter ten aanzien van de activiteiten van deze cliënten, verband zouden kunnen houden met het witwassen van geld.

Een kredietinstelling moet er voor zorgen dat het ongebruikelijk karakter van verrichtingen wordt getoetst. Op de rekeningen van A en B werden verrichtingen geregistreerd waarvan het ongebruikelijk karakter redelijkerwijze had moeten opgemerkt worden door eenieder die behoorlijk gesensibiliseerd werd omtrent de waakzaamheidsplicht in het kader van de witwaspreventie. Zoals hoger gesteld vertoonden de betrokken verrichtingen op de rekeningen van A en B overigens geen bijzondere kenmerken die hun detectie bij een eerstelijnstoezicht in de weg stonden.

Deze verrichtingen waren zodanig ongebruikelijk dat zij in ieder geval nader hadden dienen onderzocht te worden en dat hierover een schriftelijk verslag had moeten opgesteld worden.

20. Overwegende dat bijgevolg KREDIETINSTELLING X de verrichtingen op de zichtrekening van A en de verrichtingen op de zichtrekening van B in april 2005 had moeten onderwerpen aan een onderzoek teneinde te voldoen aan de waakzaamheidsplicht zoals die vóór de wetwijziging in 2004 vervat was in artikel 8 van de wet van 11 januari 1993.

Dat dit onderzoek het voorwerp had moeten uitmaken van een schriftelijk verslag dat, omwille van de aangegeven omstandigheden, de aandacht vestigde op de potentiële band van de betrokken verrichtingen met witwasactiviteiten.

Dat bij gebreke aan enig schriftelijk verslag ter zake, KREDIETINSTELLING X een inbreuk op artikel 8 van de wet van 11 januari 1993 heeft begaan.

IV. Besluit

21. Overwegende dat de Sanctiecommissie op basis van het voorgaande tot het besluit komt :

dat KREDIETINSTELLING X A en B ten tijde van de opening van hun zichtrekeningen heeft geïdentificeerd aan de hand van hun bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister en de bank zodoende geen inbreuk heeft gepleegd op artikel 4 van de wet van 11 januari 1993;

dat daarentegen KREDIETINSTELLING X de verrichtingen op de zichtrekeningen van A (vanaf eind maart 2004) en B (in april 2005) nader had moeten analyseren en hierover een schriftelijk verslag overeenkomstig artikel 8 van de wet van 11 januari 1993 had moeten opstellen;

dat bij gebreke aan dergelijke verslagen KREDIETINSTELLING X bijgevolg tekortgeschoten is in de naleving van voornoemd artikel 8.

V. Sanctie

22. Overwegende dat inbreuken op artikel 8 van de wet van 11 januari 1993 worden gesanctioneerd overeenkomstig artikel 22 van deze wet.

Dat dit artikel stelt :

“Onverminderd de bij andere wetten of reglementen bepaalde maatregelen, kan de bevoegde controle- of toezichthoudende overheid, of de bevoegde tuchtoverheid bij niet-naleving van de bepalingen van de artikelen 4 tot 19 of de ter uitvoering ervan genomen besluiten door een in de artikelen 2, 2bis en 2ter bedoelde onderneming of persoon die onder haar ressorteert :

1° volgens de regels die zij bepaalt, de beslissingen en maatregelen die zij neemt, openbaar maken;

2° een administratieve boete opleggen, die niet minder dan 250 EUR en niet meer dan 1.250.000 EUR mag bedragen, na de betrokken ondernemingen of personen in hun verweer te hebben gehoord of minstens behoorlijk te hebben opgeroepen; de geldboete wordt geïnd, in het voordeel van de Schatkist, door de Administratie van de B.T.W., registratie en domeinen.

De Cel wordt door de bevoegde autoriteit in kennis gesteld van de definitieve sancties die met toepassing van het eerste lid zijn getroffen.

Deze sancties kunnen door de Minister van Financiën worden uitgesproken ten opzichte van de in de artikelen 2 en 2bis bedoelde ondernemingen of personen die onder geen enkele controle- of toezichthoudende overheid, noch onder een tuchtoverheid ressorteren.”

Overwegende dat de definitieve beslissingen die de Sanctiecommissie neemt overeenkomstig artikel 72, § 3, tweede lid, van de wet van 2 augustus 2002 worden bekendgemaakt op de website van de CBFA.

Dat behalve in de gevallen waarin dit de financiële markten zou verstoren of een onevenredig nadeel zou berokkenen aan de betrokkenen, de bekendmaking nominatief gebeurt.

Overwegende dat bij het opleggen van een administratieve geldboete toepassing dient te worden gemaakt van het proportionaliteitsbeginsel, wat impliceert dat men rekening dient te houden met de objectieve zwaarte van de feiten enerzijds, en de subjectieve schuld van de dader anderzijds.

Overwegende,

wat de objectieve zwaarte van de feiten betreft,

dat de naleving van de in de wet van 11 januari 1993 geformuleerde waakzaamheidsplicht noodzakelijk geacht wordt om de soliditeit en de integriteit van het financiële stelsel te beschermen en om bij te dragen tot de bestrijding van het witwassen van geld.

Dat van een kredietinstelling, zoals in casu KREDIETINSTELLING X, redelijkerwijze kan verwacht worden dat zij, niet alleen in abstracto maar tevens in concreto, nauwgezet en zonder verwijl uitvoering verleent aan de op haar rustende wettelijke verplichtingen in het kader van witwaspreventie.

Dat wat A betreft, er verscheidene elementen voorhanden waren die wezen op het ongebruikelijk karakter van de verrichtingen op de zichtrekening van deze persoon die bij KREDIETINSTELLING X bekend was als student.

Dat wat B betreft, de verrichtingen in april 2005 onverenigbaar waren met het door KREDIETINSTELLING X gekende profiel van de cliënt (zonder beroep) en derhalve aanleiding hadden moeten geven tot nader onderzoek.

Dat het onderzoek echter heeft aangetoond dat KREDIETINSTELLING X geen schriftelijk verslag heeft opgesteld waarin de voornoemde verrichtingen nader werden onderzocht en zodoende is tekortgeschoten in de naleving van de op haar rustende waakzaamheidsplicht inzake witwaspreventie.

wat de subjectieve schuld van KREDIETINSTELLING X betreft,

dat de analyse van de verrichtingen op de zichtrekeningen van A en B heeft aangetoond dat de procedures die de bank zichzelf heeft opgelegd, onvoldoende effectief gebleken zijn en dat KREDIETINSTELLING X is tekortgeschoten in de naleving van de wet van 11 januari 1993.

Dat op de rekeningen van de betrokken cliënten immers verrichtingen werden geregistreerd waarvan het ongebruikelijk karakter redelijkerwijze had moeten worden opgemerkt door eenieder die behoorlijk gesensibiliseerd werd omtrent de waakzaamheidsplicht in het kader van de witwaspreventie.

Beslist de Sanctiecommissie om deze redenen,

Samengesteld uit de personen die deze beslissing ondertekenen en die aanwezig waren op de hoorzitting van 21 september 2009, en na deliberatie in dezelfde samenstelling op 12 februari 2010

een administratieve geldboete op te leggen aan KREDIETINSTELLING X van 50.000,00 EUR, de CFI van deze beslissing in kennis te stellen en de beslissing niet nominatief bekend te maken.

De niet-nominatieve beslissing wordt verantwoord doordat de financiële instellingen in de huidige omstandigheden zwaar onder druk staan. De nominatieve bekendmaking zou in de huidige marktomstandigheden een onevenredig nadeel aan KREDIET-INSTELLING X berokkenen.

Gedaan te Brussel, 12 februari 2010

Marnix Van Damme,
Voorzitter

Pierre Nicaise

Michel Rozie